

NORSK SAMVIRKEEIERSKAP

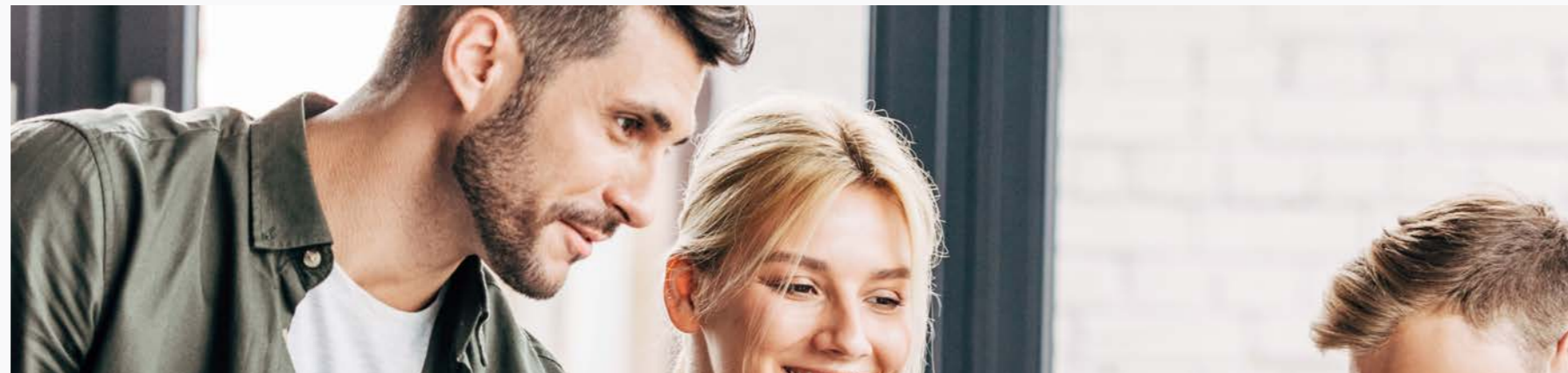
Langsiktig. Demokratisk. Robust.
Samvirke skaper verdier som varer.

SAMVIRKENE
INTERESSEORGANISASJONEN
FOR NORSKE SAMVIRKER

2025

**LANGSIKTIG
DEMOKRATISK
ROBUST**

en sammensatt
næringsliv som
langsigte, tåle
til at vi beholde
kompetanse"

Norske samvirker eies av medlemmene og skaper verdier i hele landet – til beste for både individ og fellesskap.

**INNHOLDS
FORTEGNELSE**

01	INNLEDENDE ORD	4
02	SAMVIRKENE I NORGE	5
03	SAMVIRKE SOM EIERFORM	6
04	EIERSKAPSMATRISE	7
05	SAMVIRKELOVEN OG -ANBEFALINGENE	8
06	SAMVIRKEPRINSIPPENE	10
07	FN`S BÆREKRAFTSMÅL	12
08	PRESENTASJON MEDLEMSORG	14
09	KILDER	39

INNLEDENDE ORD

GEIR JOSTEIN DYNGESETH
Styreleder i Samvirkene

JANNE LOG
Daglig leder i Samvirkene

EIERSKAP OG SAMMENSETNINGEN AV EIERSKAP HAR ALDRI VÆRT VIKTIGERE!

Når vi står i stor usikkerhet og store endringsprosesser, trenger Norge et næringsliv som er robust, langsiktig, som tåler omstilling, og som bidrar til at vi beholder og utvikler norsk kompetanse. Eierskap og sammensetningen av eierskap har aldri vært viktigere. For eierskap påvirker medbestemmelse, verdiskaping, kompetansebygging, evne til omstilling, og ikke minst kan det påvirke beredskapen.

Samvirker utgjør en stor og viktig del av det langsiktige, private eierskapet i Norge. Dette er eierskap med andre egenskaper enn aksjeeierskap, som får langt mer oppmerksomhet. Samvirker er kjennetegnet ved at de er medlemseid og opprettet for å ivareta medlemmenes langsiktige interesser, som for eksempel for bonden, forbrukere, boligeiere eller fiskere. Opinionsundersøkelser viser at nordmenn er opptatt av eierskap og mener norsk eierskap er best. Nordmenn forbinder samvirker med motstandsdyktighet i dårlige tider, varige og trygge arbeidsplasser, samt kunnskap og kompetanse i Norge.

2025 er FNs internasjonale år for kooperativer. FN oppfordrer myndigheter og organisasjoner til å utnytte

det internasjonale året til å fremme kooperativer og øke bevisstheten om kooperativenes bidrag til gjennomføringen av bærekraftsmålene og til generell sosial og økonomisk utvikling. Case-studier gjort av et av FNs forskningsorganer viser at samvirker tåler kriser bedre enn for eksempel aksjeselskaper. Årsaken er at samvirker bygger opp økonomiske reserver over tid. Disse kan ikke tas ut av virksomheten på samme måte som i aksjeselskaper. Over tid gir dette buffere som gjør at samvirker tåler vanskelige tider.

Samvirker har vist seg å være robuste under kriser, slik som pandemien og finanskrisen, da de har klart å opprettholde tjenester og arbeidsplasser, og også vært gode sosiale aktører i mange lokalsamfunn (FN 2021).

Vi håper denne lille rapporten gir deg en god oversikt over, og bidrar til å øke din interesse for, langsiktig norsk eierskap generelt og samvirke spesielt.

GOD LESNING!

SAMVIRKENE I NORGE

Et samvirkeforetak er en virksomhet som drives for å dekke medlemmenes behov gjennom deres deltakelse i foretaket. Det finnes rundt 1 500 samvirker i Norge. Samvirkene i Norge har 88 000 ansatte, 250 milliarder i omsetning og 4,4 millioner medlemskap (Samfunnsøkonomisk Analyse 2022). Samvirker utgjør en stadig større andel av norsk næringsliv, både målt i verdiskaping og sysselsetting. Videre står samvirker for en høyere andel av verdiskapingen i mindre sentrale strøk (Menon Economics.FN 2021).

Samvirke er i hovedsak store selskap innen landbruk, sjømat, dagligvare, bolig og finans.

Landbrukssamvirker

Eksempler er TINE, Nortura og Felleskjøpet, hvor bønder går sammen om produksjon, foredling og distribusjon av landbruksprodukter.

Forbrukersamvirker

Eksempel er Coop, som eies av kundene/medlemmene for å forsyne de med gode varer og tjenester og gi dem medlemsfordeler og overskuddsdeling.

Fiskersamvirker

Fiskesalgslagene som trykker fiskernes førstehåndsomsetning av fangst.

Boligsamvirker

Eksempler er OBOS BBL, som bygger og forvalter boliger for sine medlemmer, og Norske Boligbyggelags Landsforbund SA (NBBL), som er en partipolitisk uavhengig interesseorganisasjon som arbeider for å sikre interessene til boligbyggelagene og deres medlemmer, både boligeiere og boligsøkende.

Finanssamvirker

Eksempel er Landkreditt som gir medlemmene tilgang til finansieringstjenester.

SAMVIRKE SOM EIERFORM

Samvirke handler om å skape felles nytte gjennom etablering og drift av foretaket. Kapitalavkastning er ikke det primære målet med opprettelsen av foretaket, selv om økonomisk lønnsomhet er helt avgjørende også for samvirkeforetak. I samvirker går overskuddet etter årsresultatet tilbake til selskapet for å muliggjøre investeringer og sikre en trygg kapitalbase. Dette vil sikre medlemmene framtidig nytte av selskapet. Noe kan også utbetales som etterbetaling.

Dette betyr ikke at samvirke bare kan benyttes for mindre selskaper eller at foretakene drives til selvkost. Tvert imot har historien vist at også store samvirkeforetak fungerer svært godt.

Samvirkeprinsippene har røtter tilbake til tidlig på 1800-tallet og ble første gang nedfelt av en gruppe vevere i Rochdale, Storbritannia, som i 1844 etablerte et forbrukersamvirke for å selge mat til en pris medlemmene hadde råd til. Prinsippene for driften spredte seg og utviklet seg etter hvert til den kooperative bevegelsen. Allerede i 1900 fantes det nærmere 1 500 samvirker bare i Storbritannia. De kooperative prinsippene ble etter hvert formalisert og er fortsatt styrende for hvordan samvirker drives i dag.

Den Internasjonale Kooperative Alliansen opplyster prinsippene i sju punkter (se side 10 og 11).

SAMVIRKE VS. ANDRE SELSKAPSFORMER

Ulike selskapsformer har ulike styrker og svakheter. Eierskapsmatrisen beskriver noen av de vanligste eier- og selskapsformer i Norge.

EIERSKAPSMATRISSE

	SAMVIRKE	ASA	FAMILIEEID	STIFTELSE	OFFENTLIG
Eiers mål	Sikre oppfyllelse av formål og medlemsfordeler.	Maksimere aksjonærverdi og profitt.	Sikre langsiktig stabilitet og videreføring av familiearv.	Oppfylle stiftelsens formål, langsiktig bærekraft.	Sikre samfunnsnytte, politiske eller sosiale mål.
Eiers rolle	Demokratisk styreform der alle har en stemme hver.	Som regel stemmerett etter aksjeholdning.	Familie har eierskap, ofte med direkte styring og involvering.	Styrt av et styre med samfunns- eller filantropisk formål.	Staten eller kommuner eier, ofte indirekte styring via politiske organer.
Muligheter	Kan kombinere det samfunnsnyttige med det kommersielle. Kan ha et langsiktig perspektiv for verdiskaping.	Ekstern egenkapitalhenting og ekspansjon.	Langsiktig perspektiv, sterk eierskapskontroll, større mulighet for å ta økt samfunnsansvar.	Oppfattes som «snill» og verdidrevet, ingen krav til utbytte.	Mulighet til å styre strategisk for å møte samfunnsbehov, mindre profittpress.
Trusler	Vanskelig å tiltrekke seg ekstern kapital.	Press på kortsiktige økonomiske interesser som kan motvirke samfunnsmessige mål.	Generasjonskonflikter, begrenset tilgang på ekstern kapital, avhengig av familiens kompetanse.	Udemokratisk styreform, kan bli for administrasjonsstyrt, kan ikke tiltrekke seg ny kapital.	Politisk styring kan skape ineffektivitet, risiko for byråkrati og treghet, mer eksponert for politisk uro.

Loven regulerer blant annet hvordan man oppretter samvirkeforetak, hvilken dokumentasjon som kreves, hvordan foretaket skal styres og forholdet til medlemmene.

Boligbyggelag har en egen særlov, bustadbygjelagslova, som følger de samvirkerettslige prinsippene. For flere andre samvirker er situasjonen at de er bundet av annen preseptorisk (bindende) lovgivning, som lov om finansforetak og lov om forsikringsforetak.

Samvirkeanbefalingen skal bidra til å sikre en god medlemsstyring og foretaksledelse i samvirkene, og bygger – som Statens prinsipper for god eierstyring – på den norske anbefalingen for god eierstyring og selskapsledelse (NUES). Samvirkeanbefalingen trådte i kraft i 2023.

Samvirkeanbefalingen er mest relevant for samvirkeforetak som driver omfattende virksomhet, og som typisk også har et stort antall medlemmer. Innenfor sentrale samvirkesektorer som for eksempel forbrukersamvirket, boligsamvirket, landbrukssamvirker og fiskerisamvirker vil derfor noen foretak falle innenfor målgruppen, mens andre faller utenfor. Det er ikke satt noen nedre grense for hvilke samvirkeforetak som bør omfattes av Samvirkeanbefalingen.

Siden regnskapsloven ikke krever at samvirkeforetak skal gjøre rede for sine prinsipper og praksis for medlemsstyring og foretaksledelse i årsberetningen, vil det være opp til hvert enkelt foretak å bestemme om, og i hvilken grad, det ønsker å følge Samvirkeanbefalingen. Samvirkeanbefalingen er utformet med sikte på samvirkeforetak som i det minste har årsmøte, styre og daglig leder, og som gjerne også har valgkomité og eventuelle andre vedtektsfestede organer, som representantskap og kontrollkomité. Anbefalingen skal imidlertid kunne benyttes fullt ut for foretak som bare har de tre førstnevnte organene.

Selv om Samvirkeanbefalingen er frivillig, er den en verdifull veiledning for samvirkeforetak som ønsker å følge beste praksis og sikre at virksomheten er tro mot samvirkeprinsippene.

SAMVIRKEPRINSIPPENE

7 PRINSIPPER

1

DEMOKRATISK MEDLEMSKONTROLL

Samvirker er frivillige organisasjoner. Samvirker er åpne for alle som kan benytte deres tjenester og som er villige til å akseptere ansvaret som følger av medlemskap, uten hensyn til kjønn, sosial status, rase, politisk eller religiøs overbevisning.

2

MEDLEMMETS ØKONOMISKE DELTAKELSE

Samvirker er demokratiske organisasjoner kontrollert av medlemmene. Alle medlemmer har lik stemmerett (ett medlem – én stemme). Medlemmene deltar aktivt i fastsettelsen av retningslinjer og beslutninger. Valgte representanter står til ansvar overfor medlemmene.

3

SELVSTYRE OG UAVHENGIGHET

Medlemmene bidrar likeverdig til, og kontrollerer demokratisk, samvirkets kapital. Akkumulert kapital er som regel samvirkets fellesformue. Utbytte utbetales til medlemmene etter deres omsetning med selskapet. Medlemmene mottar vanligvis ingen eller en begrenset rente på sitt andelsinnskudd.

4

FRIVILLIG OG ÅPENT MEDLEMSSKAP

Samvirker er selvstyrte organisasjoner kontrollert av sine medlemmer. Dersom de inngår avtaler med andre organisasjoner, herunder offentlige myndigheter, eller innhenter kapital utenfra, skal dette skje på vilkår som sikrer medlemmene demokratisk kontroll og bevarer samvirkets uavhengighet.

5

DEMOKRATISK MEDLEMSKONTROLL

Samvirker sørger for utdanning og opplæring av medlemmer, tillitsvalgte, ledere og ansatte, slik at de kan bidra effektivt til utviklingen av organisasjonen.

6

MEDLEMMETS ØKONOMISKE DELTAKELSE

Samvirker tjener medlemmene mest effektivt og styrker samvirkebevegelsen ved å samarbeide gjennom lokale, regionale, nasjonale og internasjonale organisasjoner.

7

SELVSTYRE OG UAVHENGIGHET

Samvirker arbeider for en bærekraftig utvikling av samfunnet, gjennom retningslinjer som godkjennes av medlemmene.

De såkalte samvirkeprinsippene angir retningslinjer for hvordan et samvirkeforetak bør organisere seg. Samvirkeprinsippene ble vedtatt av samvirkenes globale interesseorganisasjon, the International Co-operative Alliance (ICA), i 1995. ICA ble grunnlagt i 1895 og er en av verdens største organisasjoner, med rundt 1 mrd. medlemmer.

SAMVIRKEPRINSIPPENES RETTSLIGE STATUS

Med den frivillige organisasjonen ICA som «hjemmelshaver» kan det hevdes at samvirkeprinsippene ikke har noen sterk formell maktforankring. På den annen side blir samvirkeprinsippene ofte trukket inn ved utformingen av vedtekter og anvendelse av samvirkerettslige regler, og prinsippene får på den måten autoritet og legitimitet. Denne vedtektspraksisen går mer enn 150 år tilbake og er utbredt i alle bransjer. Både tidsaspektet og utbredelsen tilsier at samvirkeprinsippene kan få atskillig vekt når et rettsspørsmål skal avgjøres. Rettskildene (lov, lovforarbeider, offentlig praksis, privat praksis m.v.) har bidratt til å autorisere samvirkeprinsippene når samvirkerettslige spørsmål drøftes.

SAMVIRKE OG FNs BÆREKRAFTSMÅL

FNs generalforsamling har utropt 2025 til det internasjonale året for samvirker, for å anerkjenne den viktige rollen samvirkemodellen har i å fremme global bærekraftig utvikling. Året har som tema «Cooperatives Build a Better World» (*Samvirker bygger en bedre verden*).

Samvirke bygger på prinsipper som medlemskap, demokratisk kontroll, felles eierskap og ansvarlig forvaltning av ressurser. Disse prinsippene samsvarer i stor grad med målene i FNs 2030-agenda for bærekraftig utvikling.

Mål 1. Utrydde fattigdom

Mål 2. Utrydde sult og fremme bærekraftig landbruk

Mål 8. Anstendig arbeid og økonomisk vekst

- FELLESKAPSLØSNINGER FOR EN BÆREKRAFTIG FREMTID

SAMVIRKENES

SAMVIRKENE

Mål 10. Redusere ulikhet

Mål 12. Ansvarlig forbruk og produksjon

Mål 13. Stoppe klimaendringene

Mål 17. Samarbeid for å nå målene

SAMVIRKEFORETAK BIDRAR

Ifølge the International Co-operative Alliance (ICA) og International Labour Organization (ILO) bidrar samvirkeforetak betydelig til å nå bærekraftsmålene, gjennom inkluderende økonomisk vekst, sosial rettferdighet og miljøhensyn.

BILKOLLEKTIVET

www.bilkollektivet.no

Ideen bak Bilkollektivet startet da en vennegjeng fra Fremtiden i våre hender, Natur og ungdom og Naturvernforbundet ble enige om å dele på noen få biler istedenfor å kjøpe én hver. Kort tid etterpå, i 1995, ble Bilkollektivet stiftet som andelslag.

I år fyller vi 30 år og har vi utviklet oss til å bli en av Norges største leverandører av bildeling. En profesjonell aktør i et konkurranseutsatt marked. Men også en litt annerledes aktør som fremdeles bærer med seg de ideelle verdiene og organisasjonsformen den er tuftet på.

FORMÅL

Bilkollektivet er en ideell organisasjon som tilbyr delte kjøretøy som erstatning for privatbiler. Vi skal gjennom dette bidra til et grønnere og bedre miljø med færre biler og mindre unødvendig kjøring. Gjennom en solid, demokratisk medlemsorganisasjon tilbyr vi attraktive delingsordninger til et bredt lag av befolkningen.

“Samvirke er den selskapsformen som har best iboende forutsetninger for å fremme demokrati og likhet. Slik er det motpolen til det kapitalistiske systemet der makten er på noen få (rike) hender”

MORTEN MUNCH-OLSEN

ADMINISTRERENDE DIREKTØR

ORGANISERING

Lokalisert i Oslo
Forbrukersamvirke (eid av brukerne)
17 Ansatte

MEDLEMSVALGT STYRE

Administrerende direktør er Morten Munch-Olsen
Styreleder er Thomas Berntsen

NØKKELTALL

700 biler plassert i Oslo
30 000 brukere, hvorav 6.000 medeiere
100 MNOK omsetning og 1,8 MNOK overskudd

COMFORT GRUPPEN

www.comfortgruppen.no

MedEie snur på spillereglene: vi gir beboere, ansatte og partnere reelt eierskap - og bytter ut en passiv forbrukerrolle med aktiv medbestemmelse. Dermed bygger vi noe som varer - og lar verdiene bli igjen i fellesskapet, ikke forsvinne i marginene.

Vår forretningsmodell MedEie, gjør det mulig å ta hele landet i bruk - også distriktene, der kommersielle aktører sjelden finner det lønnsomt å investere. Der markedet trekker seg unna, ser vi muligheter. Vi bygger ComfortParker - boligmiljøer der folk kan bo godt uten privat gjeld og hvor hele overskuddet går tilbake til fellesskapet.

FORMÅL

Bærekraftkooperativet Comfort Gruppen SA har utviklet MedEie, en samfunnsvennlig forretningsmodell som gir distriktskommuner tilgang på flere attraktive- og aldersvennlige boliger, og gir dem større tilgang på personell til oppvekst, helse- og omsorgssektoren.

MedEie er en behovsdrivet modell som reduserer de økonomiske, sosiale- og geografiske forskjellene blant oss, «med utgangspunkt i mennesketekning, ikke markedstenkning.

Comfort
gruppen

“Vi har valgt å organisere Comfort Gruppen SA som et kooperativ fordi det gir oss friheten til å sette samfunnsbehov foran kortsiktig gevinst”

JOHN REIDAR JOHANSEN

STYRELEDER, COMFORT GRUPPEN SA

Samtidig gjør modellen det mulig å rekruttere samfunnskritisk personell - som sykepleiere, lærere og barnehageansatte - gjennom vårt velferdsoperativ Jooy SA. Ved å tilby bedre vilkår og medeierskap, klarer vi å tiltrekke og beholde dyktige ansatte i kommuner som virkelig trenger det.

Kooperativet gir rom for langsiktighet, lokal verdiskaping og demokratisk styring. Det er ikke bare bærekraftig - det er nødvendig. Vi mener denne måten å organisere næringsliv på vil bli avgjørende for å bygge robuste lokalsamfunn og et mer rettferdig Norge.

MEDLEMSVALGT STYRE

- John Reidar Johansen, leder
- Linda Frederich, medlem
- Adelheid Nes, medlem
- Anders Haukanes, medlem
- Endre Abotnes, medlem
- Hilde Kleppstø, medlem

BÆREKRAFTIG FORRETNINGSMODELL

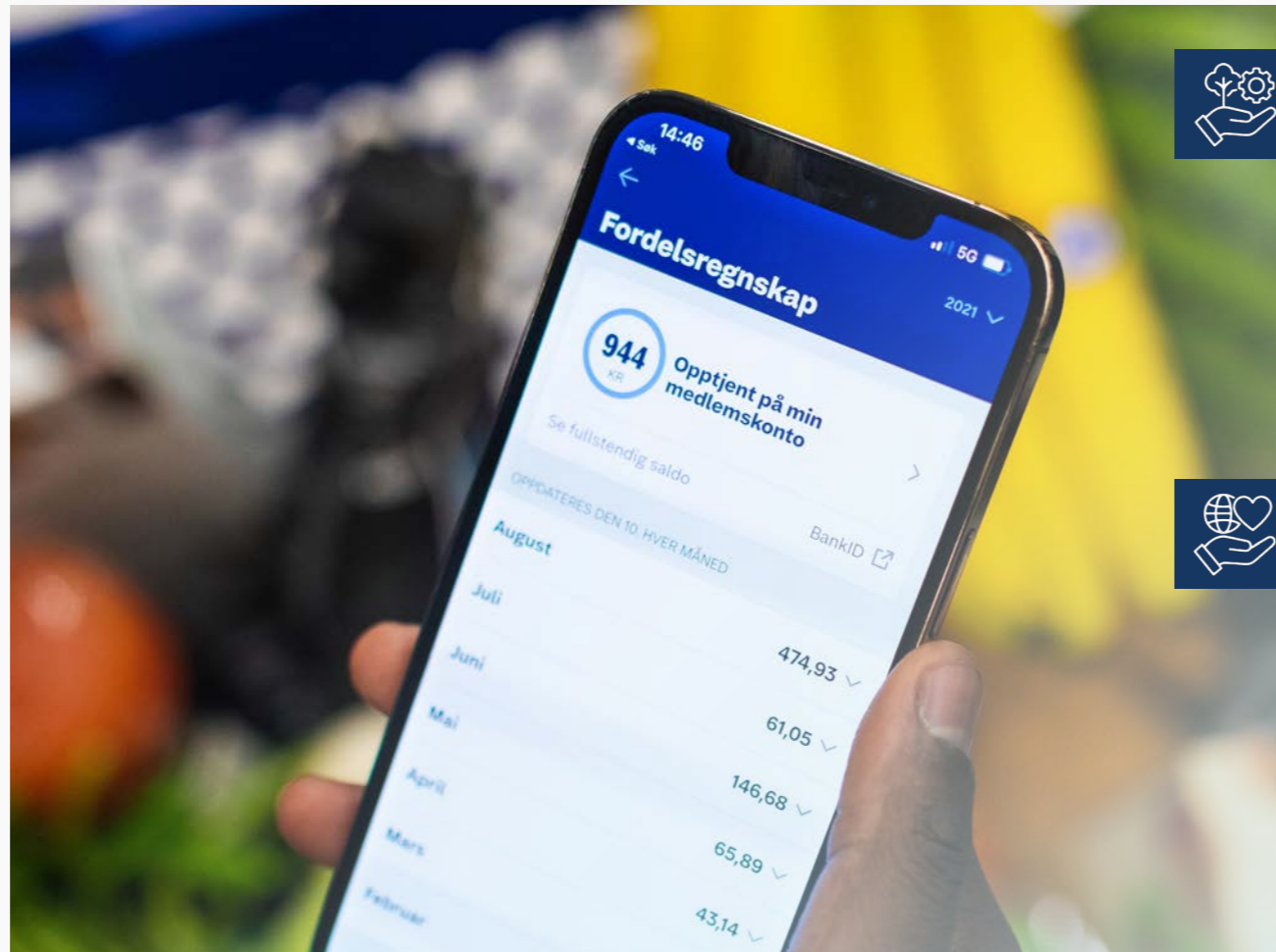
MedEie er en kooperativ- og samfunnsvennlig forretningsmodell som, ifølge FN, er vår mest bærekraftige. En kooperativorganisasjonsmodell er både forskjells- og politisk konfliktdepende, slikt gjør morgendagens utfordringer enklere å gå i møte!

Landsdekkende dagligvare- og byggevarekjede organisert som et samvirke med 57 primære samvirke eid av medlemmene spredt over hele landet, og et felleseid sekundærsamvirke Coop Norge SA, som ivaretar innkjøp, egenproduksjon, lager, logistikk, kjededrift og fellestjenester.

Felles gjennomføring av Coop Valg samtidig i hele Norge, hvor medlemmer velges som tillitsvalgte i de enkelte samvirkelags årsmøte og regionområde hvert annet år.

Sterk tilstedeværelse og verdiskapning i distriktene (Sørlandet, Vestlandet, Midt-Norge, Nord-Norge og Svalbard).

VERDISKAPNING

Verdiene skapes lokalt i samvirkelagene som driver medlemmenes butikker, og hvor medlemmene deler overskuddet ved kjøpeutbytte. I tillegg får medlemmene flere fordeler i Coop og hos samarbeidspartnere.

Primærsamvirkelagene er ofte blant de største bedriftene i sine markedsområder, hvor de ivaretar løpende drift, vedlikehold og oppgradering av eksisterende butikker, etablering og utvikling av nye butikker, og administrasjon.

Coop Norge SA ivaretar på vegne av sine eiere (primærsamvirkelagene) innkjøp, egenproduksjon, lager, logistikk, kjededrift og fellestjenester for å sikre alle medlemmene gode og hensiktsmessige varer og tjenester til en konkurransedyktig pris og kvalitet.

SAMFUNNSANSVAR

Som et medlemseid foretak har Coop et særlig samfunnsansvar både nasjonalt og lokalt, til å trygge varer og å sikre menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i hele verdikjeden.

Som forbrukersamvirke er Coop en stor kritisk næringsaktør med et unikt ansvar for å trygge medlemmene en konstant god matvaretilgang og -sikkerhet, selv i krisetider.

Gjennom organisasjonsformen er Coop en åpen og transparent organisasjon, hvor Coop Norge SA og store samvirke lag rapporterer i henhold til Samvirke anbefalingen.

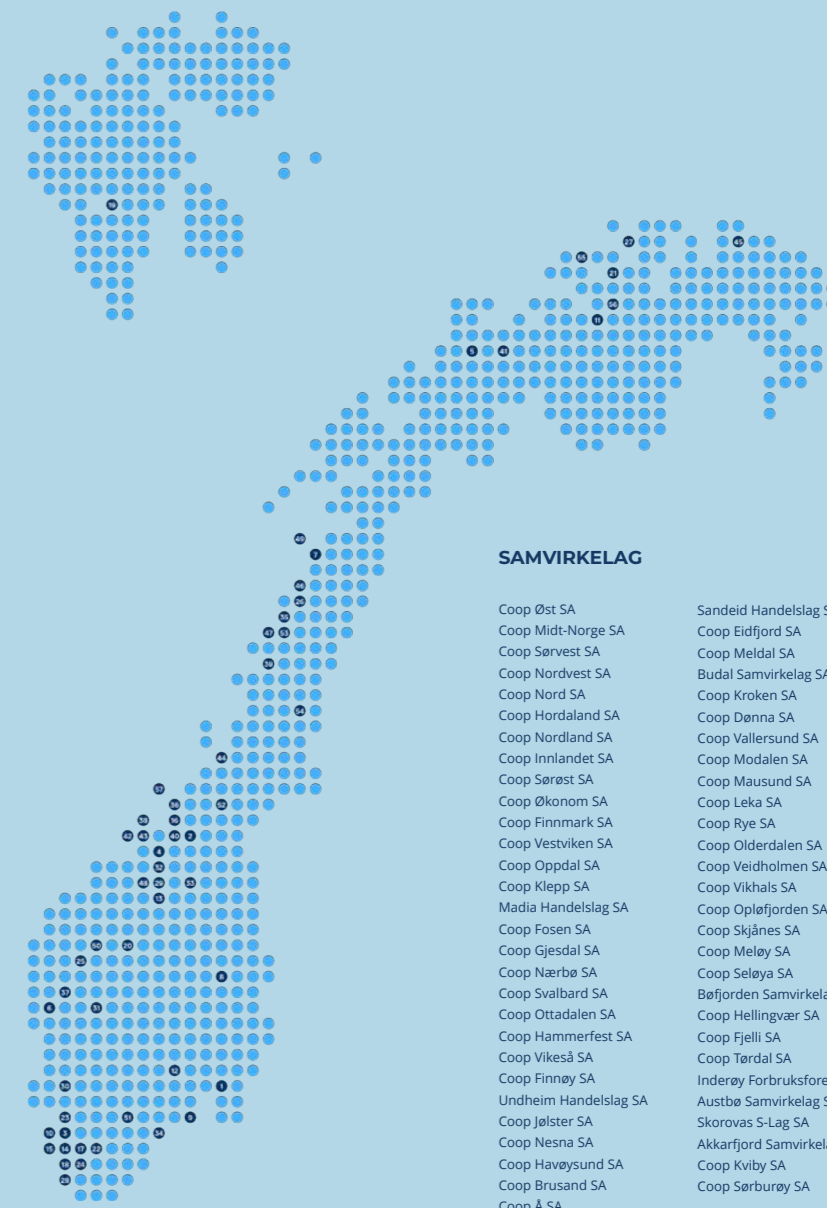
Coop yter til samfunnet gjennom utstrakte nasjonale og lokale sponsorat og støtteordninger (økonomisk og materielt) til organisasjoner, andre lag og foreninger (Kreftforeningen gjennom Rosa sløyfe, Røde Kors, Solidaritetsfondet og Coop-dugnadene), støtte som når både breddeidretten, ulike sportsaktiviteter og kulturarrangementer som medlemmene er opptatt av.

BÆREKRAFT

EN SUNNERE HANDLEKURV; god helse, prioriterer sunne matvarekategorier i tråd med nasjonale kostholdsråd, bidrar til intensjonsavtale mellom matbransjen og helsemyndighetene for et sunnere kosthold.

ET MILJØVENNLIG HJEM; Vi søker å tilby et vareutvalg som ikke påvirker miljø og mennesker negativt, understøtter behovet for produksjonsmetoder som minsker klimagassutslipp, og som bidrar til å vare på naturen og øker graden av sirkularitet i verdikjedene.

SAMVIRKELAG

Coop Øst SA	Sandeid Handelslag SA
Coop Midt-Norge SA	Coop Eidfjord SA
Coop Sørvest SA	Coop Meldal SA
Coop Nordvest SA	Budal Samvirke lag SA
Coop Nord SA	Coop Kroken SA
Coop Hordaland SA	Coop Dønna SA
Coop Nordland SA	Coop Valtersund SA
Coop Innlandet SA	Coop Modalen SA
Coop Sørøst SA	Coop Mausund SA
Coop Økonom SA	Coop Leka SA
Coop Finnmark SA	Coop Rye SA
Coop Vestviken SA	Coop Olderdalen SA
Coop Oppdal SA	Coop Veidholmen SA
Coop Klepp SA	Coop Vikhals SA
Madia Handelslag SA	Coop Opløfjorden SA
Coop Fosen SA	Coop Skjånes SA
Coop Gjesdal SA	Coop Meløy SA
Coop Nærøe SA	Coop Seløya SA
Coop Svalbard SA	Bøfjorden Samvirke lag SA
Coop Ottadalen SA	Coop Hellingvær SA
Coop Hammerfest SA	Coop Fjelli SA
Coop Vikeså SA	Coop Tørdal SA
Coop Finnøy SA	Inderøy Forbruksforening SA
Undheim Handelslag SA	Austbø Samvirke lag SA
Coop Jølster SA	Skorovas S-Lag SA
Coop Nesna SA	Akkarfjord Samvirke lag SA
Coop Havøysund SA	Coop Kviby SA
Coop Brusand SA	Coop Sørbrøy SA
Coop Å SA	

FORMÅL

Coop i Norge skal forsyne medlemmene med gode og hensiktsmessige varer og tjenester, til en konkurransedyktig pris og kvalitet.

Coop i Norge skal være en interesseorganisasjon hvor medlemmene gjennom sin innflytelse i de valgte organene kan ivareta sine interesser som forbruker.

NØKKELTALL

- 2, 3 MILLIONER MEDLEMMER, 360 000 familiemedlemmer, ~1 900 medlemsvalgte i 57 primærsamvirke lag og et sekundærsamvirke.
- “24 000 ANSATTE, fordelt på ~1.200 butikker i åtte kjeder, logistikk og administrasjon, sentralt og lokalt”.
- 70 milliarder NOK i OMSETNING - Resultat på 2 MRD NOK og 2,9 MRD NOK i medlemsfordeler (1,4 MRD NOK i direkte kjøpeutbytte og bonuser, 1,5 MRD NOK i medlemsrabatter).
- Markedsandel 29,1% på dagligvare, og 41,3% på privatmarkedet for byggevarehandel.
- Styre og ledelse i Coop Norge SA: styreleder Runar Leite og administrerende direktør Philipp Engedal.

FELLESKJØPET AGRI SA

www.felleskjopet.no

HVEM ER FELLESKJØPET?

SAMMEN. De som driver produksjonen, skal også eie. Dette er essensen i samvirket, der overskuddet går tilbake til eiere og videreutvikling av Felleskjøpet. Samholdet i Felleskjøpet har stått fjellstøtt i over 125 år. Slik skal det fortsette. Samtidig er det viktig at samvirket sin kompetanse og kunnskap kommer flere til gode. I vårt samvirke står vi sammen for både bonde, forbruker og bedriftskunden.

TAR VARE PÅ. Det er en selvfølge for bonden å ta vare på og videreutvikle gården for å etterlate den i en bedre forfatning til neste generasjon. Det er også en viktig forutsetning for et bærekraftig landbruk, som samtidig skal møte behovene vi har nå. I en verden med store klimautfordringer og en økende befolkning har vi alle et ansvar for å ta enda bedre vare på ressursene, og videreutvikle drifta, både for oss selv, og de som kommer etter oss.

JORDA. En riktig forvaltning av jorda er en forutsetning for matproduksjonene. Vi skal bidra med kunnskapen og innsatsmidlene slik at den norske bonden, uansett størrelse på gården, kan dyrke så mye mat og fôr som mulig. Gjennom dyrking sikrer vi matforsyningen. Tar vi vare på jorda, er vi kommet langt på vei til å skape verdens mest bærekraftige landbruk.

“SAMMEN TAR VI VARE PÅ
JORDA, DYRA OG FRAMTIDA”

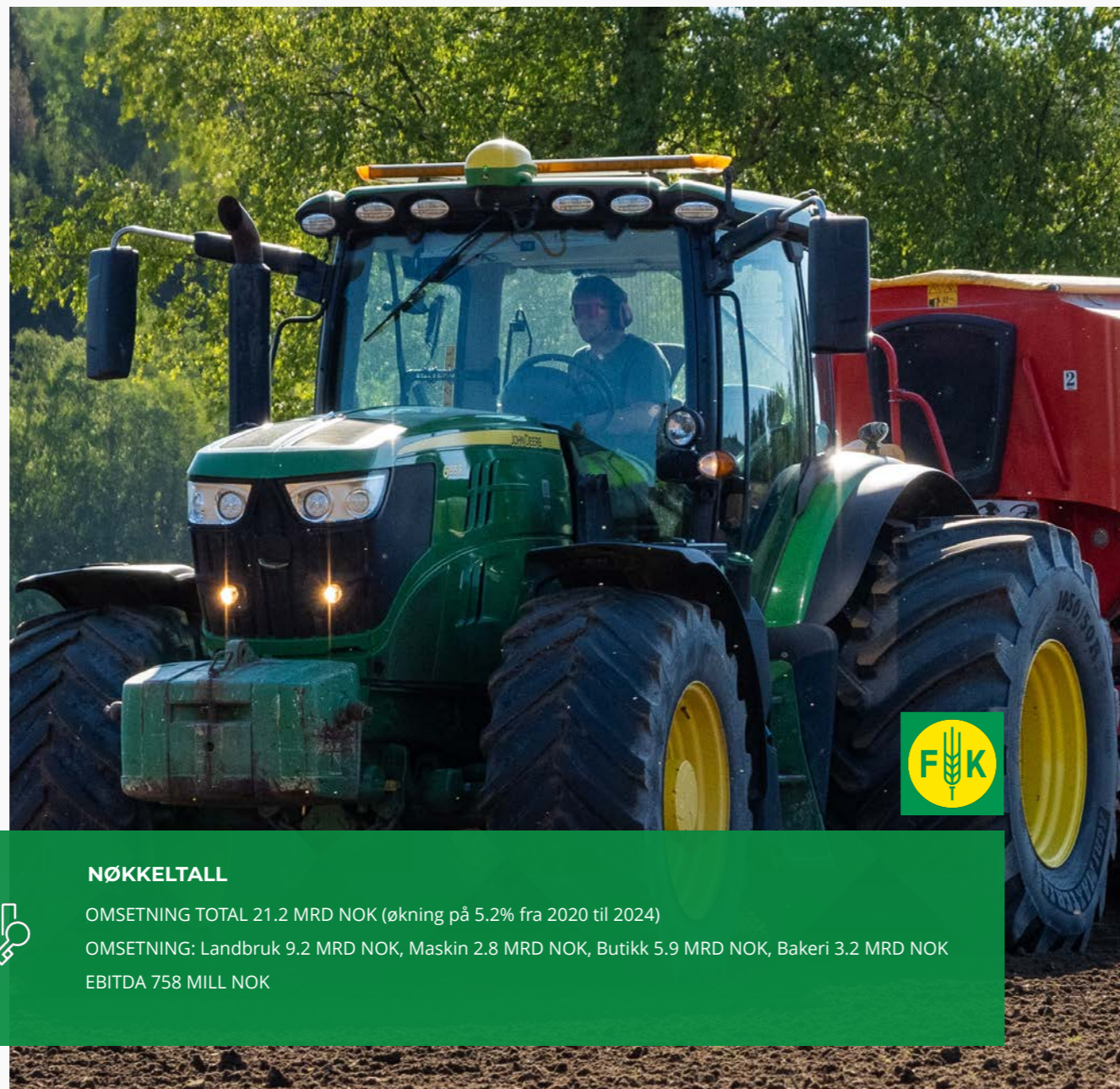

NØKKELTALL

OMSETNING TOTAL 21.2 MRD NOK (økning på 5.2% fra 2020 til 2024)

OMSETNING: Landbruk 9.2 MRD NOK, Maskin 2.8 MRD NOK, Butikk 5.9 MRD NOK, Bakeri 3.2 MRD NOK

EBITDA 758 MILL NOK

DYRA. Dyra skal ha det godt. Vi skal bidra med kunnskapen, kompetansen og løsningene som skaper god dyrevelferd hos både husdyr og kjæledyr. Å ta vare på dyra handler om gode rutiner, godt og riktig fôr, nok vann, miljøberikelse, tilgang på beite for drøvtyggeren og godt inn klima og velferd.

FRAMTIDA. Det norske landbruket er tuftet på mange generasjoners nybrottsarbeid, og skal fortsette å gjøre det i mange generasjoner fremover. Felleskjøpet skal bidra til levende bygder og byer over hele Norge. Sammen med bonden har vi jobbet langsiktig i over 125 år. Slik skal vi holde fram. Vi skal dele kunnskap om ny teknologi, bærekraftige og framtidsette løsninger med alle som ønsker å ta vare på jorda og dyra.

VÅR VIRKSOMHET I NORGE

- I overkant av 36 000 medlemmer
- Servicekontor i Lillestrøm
- Virksomheter i hele Norge
- Over 100 butikker
- 39 verksteder
- 11 såvare- og kraftfôrfabrikker
- 42 kornmottak
- 11 bakerier og 3 møller
- Totalleverandør til yrkesdyrkere

VÅR VIRKSOMHET I NORDEN

- Grangården over 100 butikker
- Skånemøllen og Valsemøllen, matmelproduksjon og bakerivirksomhet
- Nelson Garden - produsent og leverandør av hageprodukter til detaljhandel
- Vaksdal, Bioco og Halla - kjæledyrfôrproduksjon
- SW Horto - leverandør til profesjonelle dyrkere i grøntsektoren og utemiljø
- Mimiro data- og innsiktsplattformer

LANDKREDITT

www.landkreditt.no

VERDISKAPING OG BÆREKRAFT

Landkreditt skaper verdi for medlemmer og kunder ved å tilby relevante finansielle tjenester med gode betingelser, og ved å utvikle eller investere i løsninger som møter faktiske behov.

Vi bidrar også til bedre vilkår i hele bransjen gjennom konkurransedyktige produkter, og vi arbeider næringspolitisk for å styrke rammebetingelsene i landbruket.

Bærekraft er integrert i vår strategi og styring. Som samvirke og partner for norsk landbruk bygger vi på tradisjonen om å gi neste generasjon bedre vilkår.

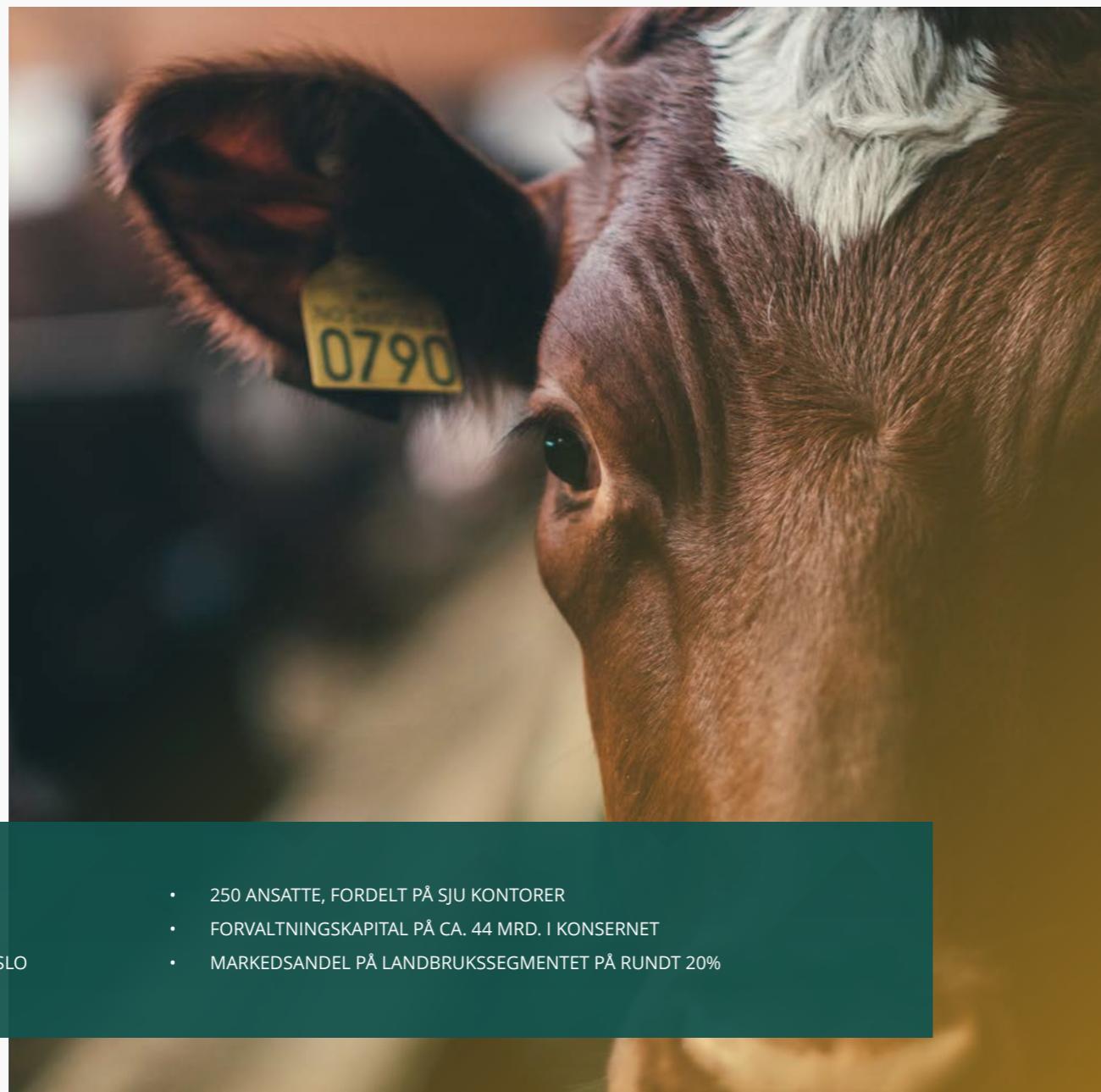
FORMÅL

Landkreditt skal bidra til bedre økonomi for medlemmene ved å tilby gode finansielle tjenester.

NØKKELTALL

- 8 200 MEDLEMMER
- 136 000 KUNDER
- HOVEDKONTOR I OSLO
- 250 ANSATTE, FORDELT PÅ SJU KONTORER
- FORVALTNINGSKAPITAL PÅ CA. 44 MRD. I KONSRNET
- MARKEDSANDEL PÅ LANDBRUKSSEGMENTET PÅ RUNDT 20%

SAMFUNNSANSVAR

Målet er å støtte norske bønder og lokalsamfunn ved å tilby finansielle tjenester som bygger på etiske retningslinjer, nulltoleranse for korrupsjon, jevnlig aktsomhetsvurderinger i leverandørkjeden og lav terskel for varsling av avvik.

ORGANISERING

Landkreditt SA er morselskap organisert som et samvirkeforetak, etablert i 1915. Har fem heleide datterselskaper.

- Landkreditt Bank AS
- Landkreditt Forvaltning AS
- Landkreditt Forsikring AS
- Landkreditt Eiendom AS
- Landkreditt Boligkreditt AS

HVEM ER VI?

Norske Boligbyggelags Landsforbund SA (NBBL) er en partipolitisk uavhengig interesseorganisasjon som ble stiftet i 1946. NBBL, 36 boligbyggerlag og de tilsluttede borettslagene utgjør til sammen den delen av den organiserte samvirkebevegelsen som kalles boligsamvirket. Boligbyggelagene har over 1 300 000 medlemmer.

FORMÅL

Norske Boligbyggelags Landsforbund SA er boligbyggelagenes interesseorganisasjon som har til formål å samle boligbyggelag i Norge og arbeide for deres felles interesser. NBBL skal påvirke myndighetene slik at det føres en aktiv og bærekraftig bolig- og bygningspolitikk som sikrer alle medlemmer rett til en god bolig og et godt bomiljø.

“Boligbyggelagene skiller seg fra andre boligbyggere ved at de er medlemseide samvirkeforetak der økonomisk overskudd går tilbake til formålet som er å bygge og forvalte boliger for medlemmene. Med solid medlemsvekst og over 1,3 millioner medlemmer i ryggen, skal vi jobbe videre for å bidra til et bedre boligmarked i hele landet”

BÅRD FOLKE FREDRIKSEN

ADMINISTRERENDE DIREKTØR

POLITISKE PRIORITERINGER

- Rammebetingelser som bidrar til høy og stabil boligbygging, herunder sosial bærekraft.
- Rammebetingelser som bidrar til oppgradering av eksisterende boliger, herunder sosial bærekraft.
- Eierlinja må styrkes også folk med svak økonomi; som unge voksne, enslige og eldre må få muligheten til å eie egn bolig.

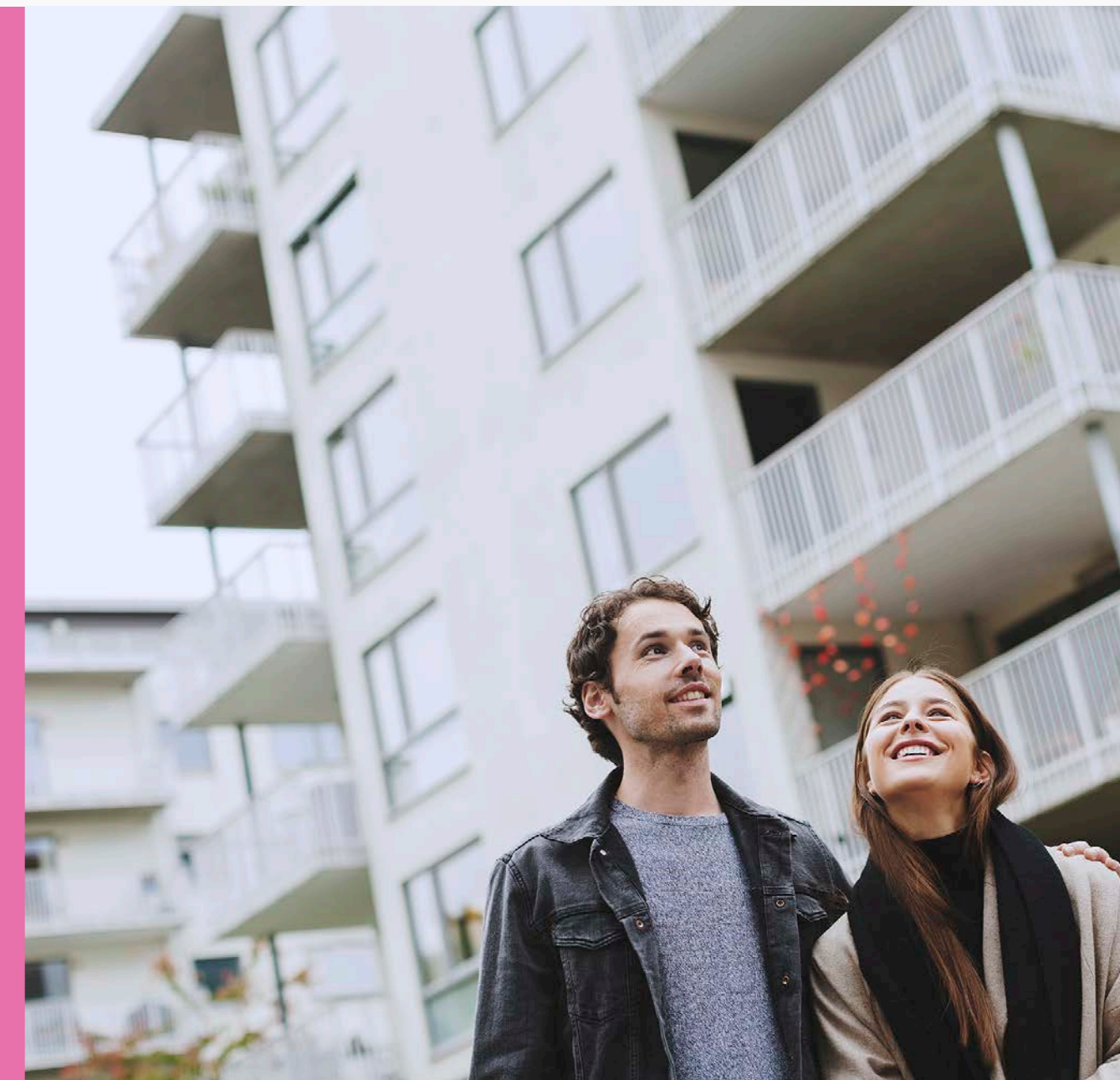
ORGANISERING

- 20 ansatte.
- Administrerende direktør: Bård Folke Fredriksen.
- Styreleder: Kristin Leiros, adm.dir. OMT.
- Øverste organ: landsmøtet.
- Tilknyttede selskaper: NBBL Fulltegningsforsikring AS og Stiftelsen Borettslagenes Sikringsfond.

NØKKELTALL

36 boligbyggelag i hele Norge er medlemmer i NBBL. Disse boligbyggelagene har over 1 300 000 medlemmer og forvalter i underkant av 650 000 boliger i over 17 000 boligselskap.

NORGES RÅFISKLAG

www.rafisklaget.no

Hver gang fisk, skalldyr, havpattedyr eller annen marin ressurs fanges, skal det omsettes første gang gjennom et fiskesalgslag. Norges Råfisklag er landets største fiskesalgslag. Råfisklaget driver en velfungerende digital markedsplass for villfanget sjømat på en måte som gjør handelen så enkel, ryddig og rettferdig som mulig både for fiskerne og for fiskeindustrien. Råfisklaget har en helt sentral rolle gjennom vårt ansvar for omsetningen av villfanget sjømat på første hånd, fra Finnmark i nord til Nordmøre i sør.

FORMÅL

Ved organisert førstehåndsomsetning av viltlevende marine ressurser skal Norges Råfisklag gjennom sine tjenester sikre fiskernes inntekter og bidra til en bærekraftig og lønnsom verdiskaping i norsk fiskerinæring.

NORGES
RÅFISKLAG

Norges Råfisklag ble etablert i 1938 og er et samvirkeforetak. Foretakets eiere er fiskernes faglige interesseorganisasjoner. Disse er Nord Fiskarlag, Sør-Norges Fiskarlag, Fiskebåt, Norges Kystfiskarlag og Norsk Sjømannsforbund. Styret i Råfisklaget består av eierorganisasjonenes representanter samt 25% eksterne styremedlemmer.

Fiskesalgslagsloven og salgslagene er viktige verktøy for å sikre en god og stabil forvaltning av havets og kystens verdier. Bærekraftig høsting og forvaltning er selve fundamentet for all verdiskaping i villfisknæringa. Å gi villfisknæringa og kystsamfunnene mest mulig stabilitet og forutsigbarhet er et samfunnsansvar Råfisklaget tar på alvor.

LEDELSE I NORSK RÅFISKLAG SA:

CHARLES A. AAS, ADM.DIR.
ROLF GUTTORM KRISTOFFERSEN, STYRELEDER.

Norge Råfisklag sørger for effektiv omsetning av fangstene og garanterer fiskerne oppgjør. I tett samarbeid med myndighetene tar vi hånd om viktige nasjonale oppgaver, som kontroll og dokumentasjon av ressursuttaket. Dette sikrer trygg mat og god forvaltning av ressursene i havet. Gjennom vårt kvalitetstilsyn bidrar vi til høyere kvalitet på råstoffet og økt verdiskaping.

De fem fiskesalgslagene i Norge samarbeider gjennom foreningen Norsk Villfisk for å sikre mest mulig stabile rammevilkår.

SALGSLAG

- Norges Råfisklag
- Norges Sildesalgslag SA
- Sunnmøre og Romsdal Fiskesalgslag SA
- Vest-Norge Fiskesalgslag SA
- Fiskehav SA

TOTALOMSETNING 2024

Norges Råfisklag	15 928 mill.
Norges Sildesalgslag SA	14 960 mill.
Sunnmøre og Romsdal Fiskesalgslag SA	3 723 mill.
Vest-Norge Fiskesalgslag SA	702 mill.
Fiskehav SA	753 mill.

NORTURA

www.nortura.no

SAMVIRKE

Samvirkemodellen bygger på solidaritet og fellesskap mellom bønder over hele landet. Den gir trygghet for avsetning, stabile priser og mulighet for lønnsom drift – uavhengig av geografi og gårdsstørrelse. Samtidig gir den norske forbrukere sikker tilgang på norskprodusert mat. Overskuddet går tilbake til bonden, og verdiene blir igjen i Norge. Nortura skaper aktivitet og ringvirkninger langt utover egen produksjon – til bygder, kommuner og lokalsamfunn over hele landet.

FORMÅL

Nortura SA skal sikre medlemmene best mulig økonomi gjennom omsetning og foredling av slakt, egg, livdyr og ull. Foretaket driver også rådgivning og arbeid for bedre rammevilkår, og ivaretar Norturas verdigrunnlag og prinsipper. Virksomheten omfatter både kjerneoppgaver og relaterte aktiviteter som støtter formålet.

“SAMVIRKE handler om mer enn økonomi. Det handler om fellesskap, ansvar og langsiktighet. Det handler om å bygge en matproduksjon på norske premisser med en verdiskaping som Norge kan dra nytte av”

JOHAN NARUM

STYRELEDER

HVEM ER VI?

Nortura er bondens selskap og eies av rundt 15 500 norske bønder. Med 5 000 ansatte og produksjon over hele landet bidrar vi til norsk selvforsyning og matberedskap. Våre merkevarer Gilde og Prior er blant Norges mest kjente, og vi leverer til både dagligvare, storhusholdning, Forsvaret og industri. Nortura bearbeider 230 000 tonn mat årlig, har over 30 produksjonsanlegg og en omsetning på over 30 milliarder kroner. Vi er en viktig samfunnsaktør, med betydelige innkjøp fra norske leverandører og ansvar for forsyningsplikt og markedsbalansering.

HVORDAN JOBBER VI?

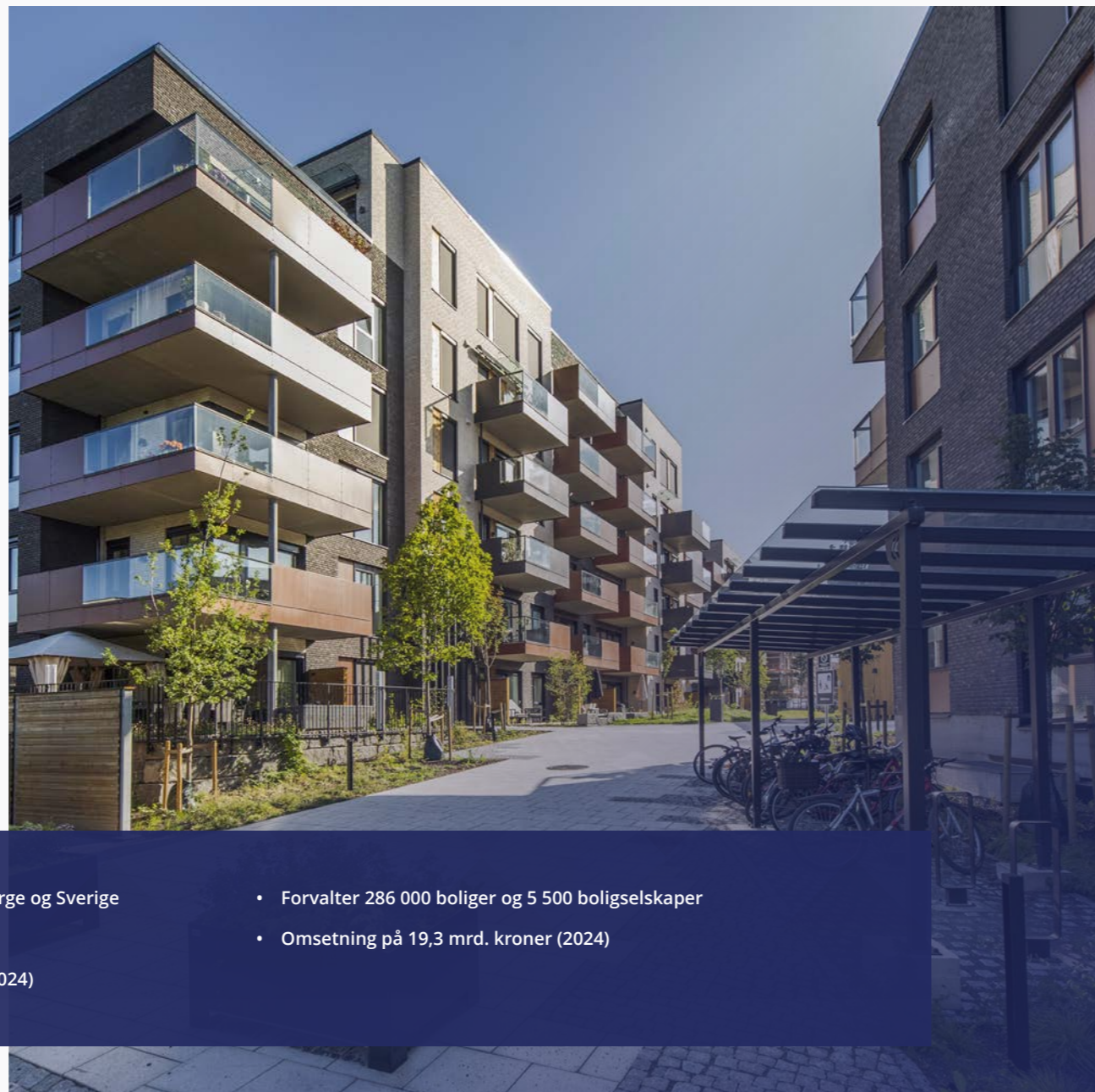
Norturas eiere produserer kjøtt og egg i hele landet, og er organisert i kretser, distrikter og regioner som gir demokratisk innflytelse. Vi tar samfunnsansvar gjennom lokal støtte og partnerskap, og arbeider etter verdiene driftig, skikkelig og åpen. Bærekraft er en integrert del av strategien vår, med fokus på trygg mat, ansvarlig produksjon og sirkulær ressursbruk. Vi samarbeider med myndigheter, akademia og næringsliv for å utvikle løsninger for fremtiden – til nytte for både bønder, forbrukere og samfunnet.

OBOS

OBOS er Norges største boligbyggelag og boligforvalter, og en av Nordens største boligbyggere. OBOS ble stiftet i 1929 og er et samvirkeforetak bygget på en åpen medlemsmodell der alle kan tegne seg som medlem (andelseier).

OBOS bygger boliger og driver boligforvaltning i større byer og tettsteder fra Trøndelag og sørover. OBOS bygger også boliger i Sverige for medlemmer og andre kunder.

FORMÅL

OBOS bygger framtidens samfunn og oppfyller boligdrømmer. Hovedformålet er å skaffe medlemmene bolig og å forvalte boligene, samt å drive annen virksomhet til fordel for medlemmene.

NØKKELTALL

- 630 000 medlemmer. Medlemsprogram i både Norge og Sverige
- 2 267 ansatte; 1 717 i Norge og 550 i Sverige
- 2 148 solgte boliger og 4 303 ferdigstilte boliger (2024)
- Forvalter 286 000 boliger og 5 500 boligselskaper
- Omsetning på 19,3 mrd. kroner (2024)

VERDISKAPING

Vekst og lønnsom drift er en forutsetning for å kunne tilby medlemmene et godt boligtilbud og andre tjenester og å utøve samfunnsansvar. OBOS betaler ikke utbytte. Inntil 10% av årlige overskudd øremerkes til samfunnsnyttige formål. Øvrig overskudd reinvesteres i kjernevirksomheten.

Merverdi for medlemmene: Å være OBOS-medlem skal oppleves som verdifullt og relevant, også ut over det å skaffe seg bolig. Forkjøpsretten er den viktigste medlemsfordelen. OBOS tilbyr også attraktive medlemsfordeler bl.a. innen kultur, idrett og tjenester knyttet til bolig. OBOS-banken tilbyr boligfinansiering til medlemmer og andre kunder, og finansiering til boligselskaper.e.

SAMFUNNSANSVAR

OBOS' viktigste samfunnsoppdrag er å bygge og forvalte boliger. Som stor virksomhet har OBOS et særlig ansvar for samfunnet rundt, både gjennom driften av virksomheten og hva vi bidrar med tilbake til samfunnet.

OBOS legger særlig vekt på å skape gode bomiljøer, inkludere medlemmer og nabolag i medvirkningsprosesser, bidra til å løse klimautfordringene og sørge for at flere får mulighet til å eie sin egen bolig. Boligkjøpsmodellene Bostart og Deleie gjøre det mulig for flere å eie egen bolig. Nye tekniske løsninger, boformer og tjenestetilbud testes ut i OBOS Living Labvirksomheten og hva vi bidrar med tilbake til samfunnet. OBOS har som strategisk mål å skape gode nabolag, bidra til god by- og stedsutvikling og utøve samfunnsansvar. Inntil 10% av overskudd etter skatt går til samfunnsnyttige formål – «OBOS gir tilbake». Midlene prioriteres til idrett, kultur, frivillighet, ikke-kommersielle møteplasser samt miljøtiltak i borettslagene.

BÆREKRAFT

Miljø og bærekraft er integrert i OBOS' strategiske mål og risikoprofil. OBOS gjennomfører årlige risikovurderinger av klima og miljø. OBOS har definerte mål for klimagassreduksjon, energieffektivisering i nybygg og eksisterende boligmasse. I utvikling av boligområder og boligproduksjonen vektlegges ansvarlig avfallshåndtering, materialvalg og gjenbruk, samt minst mulig inngrep i natur.

SAMVIRK

www.samvirk.no

Samvirk SA bygger på en lang tradisjon der vi samles til stevner på Oslofjord Convention Center år etter år. Denne tradisjonen har ført til at vi nå er 10 000 medeiere som i fellesskap forvalter overnatting i 2 500 boenheter.

Samvirk SA leier hele overnattingskapasiteten til Oslofjord under BCC sine stevner, som vi igjen leier ut til våre medlemmer. Dette administreres gjennom langsiktige overnattingsavtaler som forvaltes av vårt datterselskap; Samvirk Hotell AS. På den måten sikrer vi medlemmenes interesse for overnatting under BCC sine arrangementer – ikke bare i dag, men i generasjoner fremover.

FELLESSKAP/EIERSKAP

Fra en enkel gård i 1956 har Brunstad vokst til en moderne hotellandsby, takket være medlemmers innsats og investeringer.

Samvirk SA ble etablert for å sikre fellesskapet og verdiene for nye generasjoner.

Bærekraft og langsiktig tenkning

Samvirk tilbyr hotellavtaler som varer i minst 20 år. Slik deler medlemmene på ansvaret, sikrer økonomisk bærekraft og gjør det mulig for fremtidige generasjoner å samles på Brunstad.

TROND EIVIND JOHNSEN

STYRELEDER

VERDISKAPING

Ved å inngå langsiktige leieavtaler på vegne av våre medlemmer, sikrer Samvirk SA stabile rammevilkår som gir grunnlag for arbeidsplasser innen bærekraftig drift, vedlikehold og produktutvikling i tilknyttede virksomheter.

ORGANISERING

Medlemmene i Samvirk er organisert i lokale medlemskretser som velger utsendinger til årsmøtet basert på antall medlemmer. Samvirk SA eier to datterselskaper: Samvirk Hotell AS, som drifter 4 600 hotellavtaler, og Brunstadeiendom AS, som eier og forvalter eiendommer.

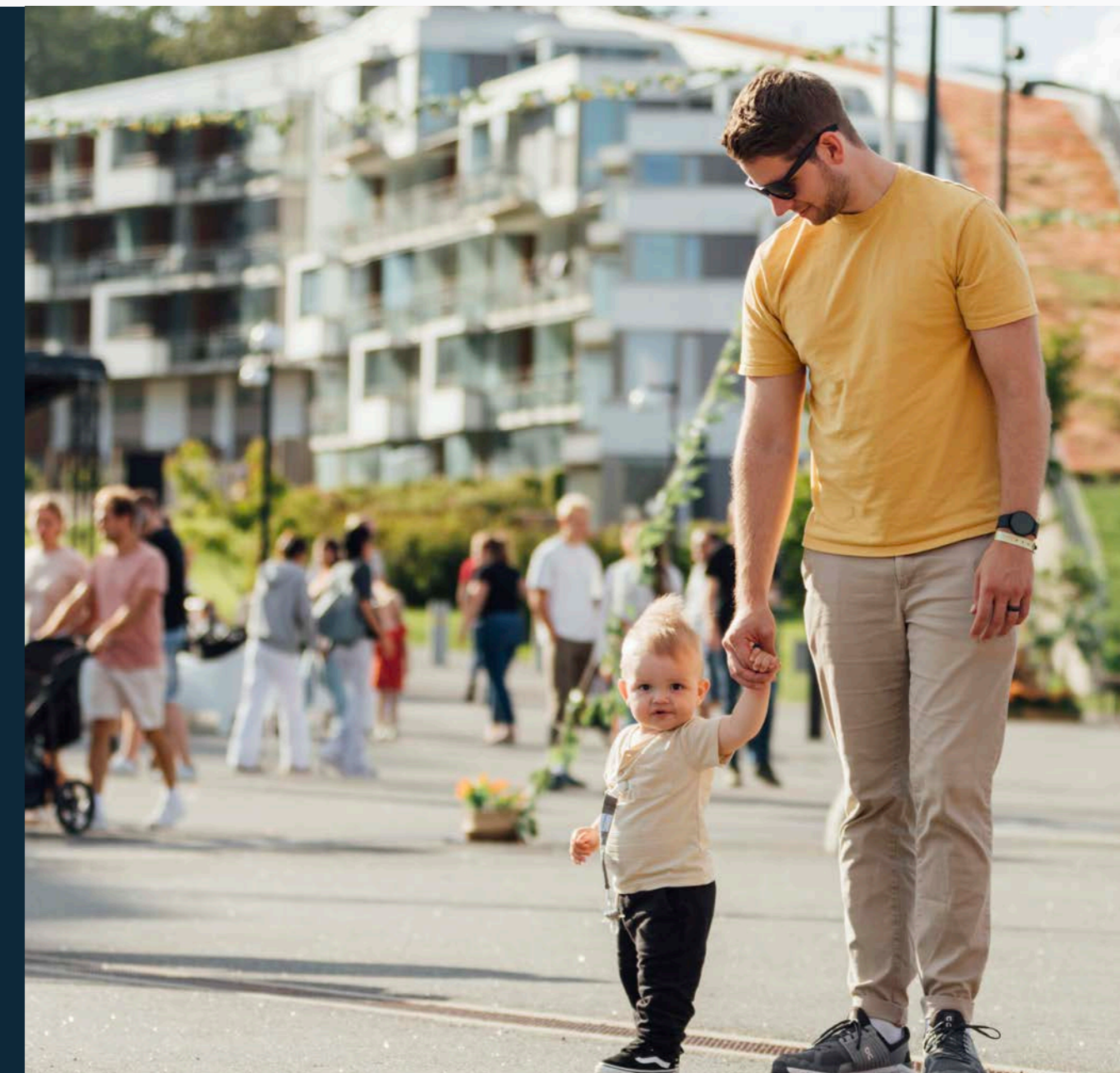
NØKKELTALL

MEDLEMSTALL

2022: 1 260 / 2023: 8 274 / 2024: 10 299
Andel kvinner 52% / Andel menn 48%

GEOGRAFISK FORDELING

Europa: 90% / Nord-Europa: 7% / Oseania: 1%
Afrika, Asia og Sør-Amerika: 2%

TINE SA

www.tine.no

TINE Grappa står bak kjente merkevarer som Jarlsberg, YT, TINE Iskaffe, Fjordland og Diplom-Is. Samtidig er konsernet en viktig samfunnsaktør i norsk sammenheng - som forsyner hele landet med trygg norsk mat.

Fjordland

The ILCHESTER CHEESE Co.

TINE IRELAND LTD

WERNERSSONS
MER OST SEDAN 1920

Norseland

FORMÅL

TINE er et samvirkeforetak som driver en effektiv og kvalitetsorientert næringsmiddelvirksomhet med tydelig markedsfokus. Foretaket eies av melkebøndene, og skal arbeide for at eierne får best mulig økonomisk utbytte av melkeproduksjonen, samtidig som deres felles interesser ivaretas. TINE kan også drive import og eksport, og delta i annen virksomhet som støtter opp om formålet.

“PÅ JOBB FOR ET LEVENDE NORGE”

Mer enn 7 700 melkebønder eier TINE SA i fellesskap, og er selve fundamentet for selskapets forretningsdrift.

EIERE

7 776

TINE SA eies av 7 776 melkebønder som i snitt har 33 melkekuer i fjøset. Den gjennomsnittlige geitebonden har 144 melkegeiter.

MELKEINNSAMLING

1 378

På landsbasis henter TINE SA 1 378 mill. liter ku- og geitemelk i året.

PRODUKSJON OG INNOVASJON

6 240

TINE SA behandler melk fra 6 240 gårder, i tillegg til 105 fellesbeiter og 400 setre.

TONO er et samvirkeforetak som ble etablert i 1928 av komponister, sangtekstforfattere og musikkforlag. Selskapet forvalter fremførings- og lydfestingsrettigheter i musikk, og eies og styres av rettighetshaverne selv.

TONO gir lisens til bruk av beskyttet musikk på radio, TV, musikk- og filmstrømmetjenester, konserter, kino, servicenæringen m.m. Som non-profit-organisasjon overføres det økonomiske resultatet til dem som har skapt musikken.

VISJON

TONOs visjon er å gi verdi til alle som skaper og bruker musikk, og har en todelt samfunnsrolle som er å forenkle musikkbruk for virksomheter og organisasjoner, og å sikre musikkskapere et økonomisk grunnlag for å skape nye verk.

TONO gir komponister og sangtekstforfattere en inntekt.

TONO gir virksomheter enkel tilgang til et verdensrepertoar av musikk.

TONO eies og styres av norske komponister, sangtekstforfattere og musikkforlag.

FORVALTNINGSOPPGAVER

TONO har individuelle forvaltningsavtaler med over 44 000 medlemmer, og forvalter også i Norge rettighetene til millioner av musikkskapere og musikkforlag fra andre land. Dette gjøres gjennom gjensidighetsavtaler med 82 søsterselskaper internasjonalt.

I 2024 utbetalte TONO 741,7 millioner kroner til komponister, tekstforfattere og musikkforlag i Norge og utlandet.

NØKKELTALL 2024

Medlemmer: 43 272

Stemmeberettigede medlemmer: 5 233

Forvalter også utenlandsk repertoar gjennom 82 gjensidighetsavtaler med søsterorganisasjoner verden over.

Utbetalinger: 741,7 mill. kr.

374,8 mill. til TONOs medlemmer

366,7 mill. til rettighetshavere i utlandet

KILDER

Samfunnsøkonomisk Analyse (2022). Betydningen til samvirker og stiftelser som eierformer i norsk næringsliv. Oslo: Samfunnsøkonomisk Analyse.

Menon Economics.FN (2021). General Assembly Report A/76/209: Cooperatives in social development. Hentet fra https://digitallibrary.un.org/record/3936566/files/A_76_209-EN.pdf

FN (2021). General Assembly Report A/209/76: Cooperatives in social development. Hentet fra https://digitallibrary.un.org/record/3936566/files/A_-209_76EN.pdf

kompetanse?

Norsk Samvirkeeierskap
2025

www.samvirkene.no